

Spis treści

Przedmowa	7
Temat niemiecki	9
Metamorfozy liryki współczesnej	13
Z problematyki zachodnioniemieckiej literatury masowej	21
Czy naprawdę „niższa” i drugorzędna?	29
Tożsamość i motyw maski w twórczości Maxa Frischa	35
„Ślimaki” Güntera Grassa	45
Szokujący teatr Kroetza	49
Literatura beat-pop-underground	55
Seks-fala w literaturze zachodniej	65
Intelektualna uczciwość Johanna Bobrowskiego	71
Notatnik z Austrii	75
Literatura feministyczna	79
Kurt Tucholsky: szlachetny pacyfista	83
Kalejdoskop sukcesu	89
Güntera Grassa eskapada nad brzegi Gangesu	101
Tomasz Mann: Żywot człowieka „apolitycznego”	107
Thomas Bernhard, alpejski Beckett	135
Quo vadis, Peter Handke	141
Apoteoza życia aktywnego	151
Pół wieku niemieckiej historii	161
Erozja literatury współczesnej?	169
Polska i Polacy w literaturze niemieckiej	173
Nagroda Nobla – sąd nad literaturą	183
Berliner Republik	191
Moje (nasze?) stulecie	197
Don Quichotte, ten bardzo zdolny Polak	201
Marcel Reich-Ranicki	215
Klan Mannów	221
Kolektywne wspomnienia	225
Günter Grass. Czarna dziura we własnej pamięci?	231
Henryka Bereski dialog z kulturą polską	241
Wykaz pierwodruków	246

Przedmowa

Niniejszy zbiór, zawierający artykuły i drobne szkice Profesora Norberta Honszy, nie powstał z zamiarem podsumowania pracy eseistycznej, a tym bardziej naukowej Jubilata, który w tym roku obchodzi swoje 70. urodziny. Wyborowi tekstów, dokonanemu przez Jego ucznia i współpracownika, przyświecała idea ukazania rozległych zainteresowań Profesora, który w latach 1970-2003 kierował w Instytucie Filologii Germańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego Zakładem Literatury i Kultury Współczesnej. Zgromadzone w tomie teksty są zarazem świetną okazją do zaprezentowania walorów stylu i wręcz publicystycznego temperamentu Autora. Nie należy zapominać, iż teksty powstały w ciągu trzydziestu lat i były pisane dla konkretnego odbiorcy. Stąd sposób przedstawiania zjawisk historycznoliterackich i kulturowych, ale także argumentacja i styl są mocno zróżnicowane. Norbert Honsza jako cel i nadrzędny walor wpisał do swej eseistyki popularyzację literatury i kultury niemieckojęzycznej, zaznaczając tym samym permanentną obecność w trudnym dialogu polsko-niemieckim. Był bowiem Profesor zawsze zwolennikiem dialogu interkulturalnego i interdyscyplinarnego.

Wybrany układ chronologiczny najlepiej oddaje ewolucję interpretacji literatury i kultury oraz spojrzenie na poszczególnych pisarzy przez pryzmat zmieniających się kontekstów społecznych, politycznych i kulturowych. Teksty odzwierciedlają wprawdzie szerokie zainteresowania Autora, ale jednocześnie są wykładnią określonych potrzeb czytelniczych. Przygotowując niniejszy tom, odnaleziono artykuły rozproszone w różnych, nierzadko trudno dostępnych obecnie czasopismach. Eseje poświęcone są szerszym zjawiskom historycznoliterackim i kulturowym oraz takim pisarzom, jak: Tomasz Mann, Günter Grass, Heinrich Böll, Max Frisch, Thomas Bernhard, Franz Xaver Kroetz, Johannes Bobrowski, Peter Handke czy Kurt Tucholsky. Ponadto eseistyka Profesora ujawnia konsekwentnie realizowany paradygmat badawczy, budujący pomosty dobrego i tolerancyjnego sąsiedztwa polsko-niemieckiego. Pomieszczone w niniejszym tomie eseje i artykuły prezentują badacza krytycznego i sceptycznego, ale zarazem ogromnie życzliwego i otwartego na nowe nurty badawcze.

Krzysztof Huszcza